

**FACTORS ASSOCIATED WITH SUCCESSFUL AGING
ON THE HOLISTIC HEALTH OF THAI ELDERLY**

MUTHITA PONPAIPAN

ฉบับนี้แทนการ

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE (PUBLIC HEALTH)
MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2001

ISBN 974-665-467-5

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

TH
M992f
2001
c.2

Copyright by Mahidol University

3836990 PHPH/M : MAJOR : PUBLIC HEALTH NURSING ; M.Sc. (PUBLIC HEALTH)

KEY WORDS : ELDERLY / SUCCESSFUL AGING / HOLISTIC HEALTH /
ASSOCIATED FACTORS / CROSS-SECTIONAL STUDY

MUTHITA PONPAIPAN : FACTORS ASSOCIATED WITH SUCCESSFUL AGING ON THE
HOLISTIC HEALTH OF THAI ELDERLY. THESIS ADVISORS : SOMPORN TRIAMCHAI SRI,
Ph.D., PAILIN NUKULKIJ, Ph.D., MAURICE M. BROUGHTON, M.A. 335 P. ISBN 974-665-467-5

Rapid growth of the elderly population has had an impact on the provision of quality nursing care, especially on holistic health care. The purpose of this cross-sectional study was to study factors associated with successful aging based on holistic health and its constituent aspects namely, physical, mental, social and spiritual health. The Green and Krueger's PRECEDE framework and the Orem's self-care deficit nursing theory were modified for the conceptual framework of this study. Data were collected during June to July 1999 from 325 elderly volunteers in 8 senior citizen clubs, Bangkok, by using a constructed questionnaire, and analyzed by multiple logistic regression.

The results showed that 32.0 percent of the sample aged successfully. In addition, 80.9, 74.2, 65.9 and 67.1 percent aged successfully based on physical, mental, social and spiritual health, respectively. Among 11 factors which were found to be significantly associated with successful aging in holistic health, the predictive factors were marital status (adjusted odd ratio [AOR]=1.85), self-perceived health status as very good (AOR=9.40) and good (AOR=4.18), availability of the market as near (AOR=2.19) and not so far (AOR=2.60), accessibility to the temple (AOR=11.10), appraisal support from officials of senior citizen clubs and health-care professionals in medium level (AOR=0.09), and could predict at a level of 21.5 percent.

For successful aging on physical health, among 12 factors significantly associated with it, the predictive factors were marital status (AOR=2.75), occupation since age 60 as changed (AOR=0.11), self-perceived health status as good (AOR=4.21), knowledge that the elderly should not sleep a minimum at night and use free daytime to take a nap instead (AOR=4.54), and knowledge that the elderly should not mostly spend time alone for reviewing past experiences (AOR=0.26), which could predict at a level of 19.7 percent.

For successful aging on mental health, among 12 factors significantly associated with it, the predictive factors were occupation before age 60 as a labor (AOR=0.39), self-perceived health status as good (AOR=6.05), knowledge that the elderly should drink milk 1-2 glasses/day (AOR=2.61), and self-efficacy that they can exercise 3-5 times/week (AOR=5.63), which could predict in 24.7 percent.

For successful aging on social health, among 18 factors significantly associated with it, the predictive factors were self-efficacy that they can regularly participate in the activities of elderly clubs (AOR=4.10), self-efficacy that they were not sure to regularly participate in the religious activity (AOR=4.11), condition of the environment as well-ventilated (AOR=4.52), availability of the market as near (AOR=2.35) and not so far (AOR=2.25), and accessibility to the temple (AOR=3.11), and could predict in 19.1 percent of cases.

For successful aging on spiritual health, among 24 factors significantly associated with it, the predictive factors were knowledge that in general, the elderly should not drink water approximately 4-6 glasses/day only (AOR=0.37), knowledge that the elderly should not frequently take a bath to maintain skin cleanness (AOR=0.33), self-efficacy that they can avoid accidents (AOR=4.09) and they were not sure (AOR=4.91), availability of the sports facilities as near (AOR=5.23), the park as near (AOR=0.27) and the temple as near (AOR=3.41), and appraisal support from officials of elderly clubs and health-care professionals in eating food in high level (AOR=11.40), which could predict in 29.6 percent.

These findings may be helpful for public health nurses and carers who must be responsible for health of the elderly to stress care in factors that are associated with successful aging, and support them in these factors.

3836990 : สาขาวิชา พยาบาลสาธารณสุข : วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร)

มุกิตา พันภัยพาล : ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จด้านสุขภาพองค์รวมในผู้สูงอายุชาวไทย (FACTORS ASSOCIATED WITH SUCCESSFUL AGING ON THE HOLISTIC HEALTH OF THAI ELDERLY) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สมพร เจริญชัยศรี, Ph.D., ไพลิน นฤตถกิจ, Ph.D., Maurice M. Broughton, M.A. 335 หน้า. ISBN 974-665-467-5

การเติบโตอย่างรวดเร็วของประชากรผู้สูงอายุ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการดูแลทางการแพทย์ โดยเฉพาะการดูแลแบบองค์รวม วัตถุประสงค์ของการวิจัยภาคตัดขวางครั้งนี้คือ การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จด้านสุขภาพองค์รวม และในแต่ละด้านขององค์รวม คือ กาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ กรอบแนวคิด PRECEDE ของกรีนและครูเตอร์ และทฤษฎีพยาบาลการบพร่องในการดูแลตนเองของโอเรียมถูกประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดของการศึกษาในครั้งนี้ โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงกรกฎาคม 2542 จากกลุ่มอาสาสมัครผู้สูงอายุจำนวน 325 คนของชมรมผู้สูงอายุ 8 แห่งในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้สถิติการถดถอยพหุคูณเชิงตรรก

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างประสบความสำเร็จในด้านสุขภาพองค์รวมร้อยละ 32.0 และแต่ละด้านคือ กาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ ร้อยละ 80.9, 74.2, 65.9 และ 67.1 ตามลำดับ ใน 11 ปัจจัยที่พบว่าสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการประสบความสำเร็จในด้านสุขภาพองค์รวม ปัจจัยทำนายคือสถานภาพสมรส (มีโอกาส [AOR] 1.85 เท่า) รับรู้สุขภาพตนเองว่าดีมาก (มีโอกาส 9.40 เท่า) และดี (มีโอกาส 4.18 เท่า) มีบ้านอยู่ใกล้ (มีโอกาส 2.19 เท่า) และห่างพอสมควร (มีโอกาส 2.60 เท่า) จากตลาด ไปวัด (มีโอกาส 11.10 เท่า) และรับการสนับสนุนด้านการให้ความมั่นใจในการดูแลสุขภาพตนเอง จากเจ้าหน้าที่ของชมรมผู้สูงอายุและบุคลากรด้านสุขภาพในระดับปานกลาง (มีโอกาส 0.09 เท่า) โดยทำนายได้ร้อยละ 21.5 สำหรับการประสบความสำเร็จด้านสุขภาพทางกาย ใน 12 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ พบปัจจัยทำนายคือสถานภาพสมรส (มีโอกาส 2.75 เท่า) เปลี่ยนอาชีพตั้งแต่อายุ 60 ปี (มีโอกาส 0.11 เท่า) รับรู้สุขภาพตนเองว่าดี (มีโอกาส 4.21 เท่า) มีความรู้ผู้สูงอายุไม่ควรหลับในตอนกลางคืนแต่น้อยและหลับในตอนกลางวันแทน (มีโอกาส 4.54 เท่า) และไม่ควรใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ตามลำพังเพื่อทบทวนประสบการณ์ในอดีต (มีโอกาส 0.26 เท่า) โดยทำนายได้ร้อยละ 19.7 สำหรับการประสบความสำเร็จด้านสุขภาพทางจิต ใน 12 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ พบปัจจัยทำนายคือมีอาชีพเป็นกรรมกรก่อนอายุ 60 ปี (มีโอกาส 0.39 เท่า) รับรู้สุขภาพตนเองว่าดี (มีโอกาส 0.11 เท่า) มีความรู้ผู้สูงอายุควรดื่มนม 1-2 แก้วต่อวัน (มีโอกาส 2.61 เท่า) และคาดว่าสามารถออกกำลังกายได้ 3-5 ครั้งต่อสัปดาห์ (มีโอกาส 5.63 เท่า) โดยทำนายได้ร้อยละ 24.7 สำหรับการประสบความสำเร็จด้านสุขภาพทางสังคม ใน 18 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ พบปัจจัยทำนายคือคาดว่าสามารถเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุได้อย่างสม่ำเสมอ (มีโอกาส 4.10 เท่า) และไม่นับใจว่าสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาได้อย่างสม่ำเสมอ (มีโอกาส 4.11 เท่า) มีสภาพแวดล้อมที่มีโอกาสระบายดี (มีโอกาส 4.52 เท่า) มีบ้านอยู่ใกล้ (มีโอกาส 2.35 เท่า) และห่างพอสมควร (มีโอกาส 2.25 เท่า) จากตลาด และไปวัด (มีโอกาส 3.11 เท่า) โดยทำนายได้ร้อยละ 19.1 สำหรับการประสบความสำเร็จด้านสุขภาพทางจิตวิญญาณ ใน 12 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ พบปัจจัยทำนายคือมีความรู้ว่าการทำบุญผู้สูงอายุไม่ควรดื่มกาแฟวันละประมาณ 4-6 แก้วต่อวัน (มีโอกาส 0.37 เท่า)และผู้สูงอายุไม่ควรอาบน้ำบ่อยๆ เพื่อเป็นการรักษาความสะอาดของผิวหนัง (มีโอกาส 0.33 เท่า) คาดว่าสามารถหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ (มีโอกาส 4.09 เท่า) รวมถึงไม่แน่ใจ (มีโอกาส 4.91 เท่า) มีบ้านอยู่ใกล้สนามกีฬา (มีโอกาส 5.23 เท่า) สวมสาหรณะ (มีโอกาส 0.27 เท่า) และวัด (มีโอกาส 3.41 เท่า) และรับการสนับสนุนด้านการให้ความมั่นใจในการรับประทานอาหารจากเจ้าหน้าที่ชมรมผู้สูงอายุและบุคลากรด้านสุขภาพในระดับสูง (มีโอกาส 11.40 เท่า) โดยทำนายได้ร้อยละ 29.6 ผลการศึกษานี้เสนอแนะให้พยาบาลสาธารณสุข และผู้ดูแลที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องรับผิดชอบในการดูแลผู้สูงอายุ เน้นการดูแลในปัจจัยที่สัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จด้านสุขภาพ และสนับสนุนในปัจจัยเหล่านี้